

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13CoCsp/17/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122396936
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6122396936.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a sudcov Mgr. Martina Štubniaka a JUDr. Vladimíra Šalamúna (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bratislava, Ul. Bajkalská č. 30, IČO 31 335 004, zastúpeného KUBINEC & PARTNERS advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Skuteckého č. 6, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 851 574, proti žalovaným: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, štátny občan SR a 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, štátny občan SR, obidvaja zastúpení: JUDr. Andrej Cifra, advokát, so sídlom Lučenec, Ul. J. Kráľa č. 5/A, o zaplatenie sumy 46 754,90 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13Csp/5/2023 zo dňa 21. marca 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 13Csp/5/2023 zo dňa 21. marca 2023 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Rimavská Sobota na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom sp. zn. 13Csp/5/2023 zo dňa 21.03.2023 Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) žalobu zamietol (I. výrok) a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu o určení výšky náhrady trov konania (II. výrok).

1.1 Súd prvej inštancie konštatoval skutkový a právny základ nároku uplatneného žalobcom pričom uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie sumy 46 754,90 €, úroku vo výške 5,39 % ročne zo sumy 39 641,49 € od 01.08.2022 do zaplatenia, najviac vo výške 36 994,94 € a úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 40 271,49 € od 01.08.2022 do zaplatenia. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXX XXX bola so žalovanými uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 04.06.2015 (ďalej len „Zmluva o úvere“), na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným medziúver č. XXXXXXXX XXX vo výške 45 000,00 €. Žalovaní sa zaviazali splatiť úver pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 294,58 €, ktoré boli povinné uhrádzať na účet konta stavebného sporenia. Do pridelenia cieľovej sumy túto sumu tvorili vklady na konto sporenia vo výške 69,95 €, 5,39 % p.a. úrok za medziúver vo výške 202,13 € a poplatok za poistenie vo výške 22,50 €, pričom sa uspokojovali v poradí úroky za medziúver, poplatky za poistenie, a vklady na konto sporenia. Splátky boli splatné k 15. dňu mesiaca. Žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky a medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 09.04.2021 žalobca vyzval žalovaných na doplatenie omeškaných splátok, pričom žalovaných súčasne upozornil, že v prípade ak omeškané splátky nebudú doplatené, žalobca bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom pred dohodnutou dobou splatnosti. Keďže omeškané splátky neboli doplatené, žalobca listom zo dňa 05.08.2021 vyhlásil mimoriadnu splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom. Žalobca listom zo dňa 24.05.2022 vyzval žalovaných na plnenie, no žalovaní dlžnú sumu neuhradili. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru žalobca zúčtoval nasporenú sumu 3 798,51 € so sumou poskytnutého medziúveru vo výške 45 000,00 €, čo predstavuje po

započítaní sumu 41 201,49 €. Dižná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru 05.08.2021 predstavovala sumu 44 034,63 €, pričom pozostávala z istiny vo výške 41 201,49 €, nezaplatených 5,39 % p.a. úrokov za medziúver zo sumy 45 000,00 € do 05.08.2021 vo výške 2 203,14 € a nezaplateného poistného od mája 2019 do augusta 2021 (28 x 22,50 €) spolu vo výške 630,00 €.

1.2 Vo veci bolo rozhodnuté Okresným súdom Banská Bystrica v upomínacom konaní vydaním platobného rozkazu zo dňa 02.12.2022, sp. zn. 9Up/683/2022 tak, že žalovaní boli spoločne a nerozdielne zaviazaní na zaplatenie sumy 46 754,90 €, úroku vo výške 5,39 % ročne zo sumy 39 641,49 € od 01.08.2022 do zaplatenia, najviac vo výške 36 994,94 € a úroku z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 40 271,49 € od 01.08.2022 do zaplatenia.

1.3 Proti platobnému rozkazu podali žalovaní odpor, ktorý odôvodnili tým, že uzavreli so žalobcom Zmluvu o úvere s mesačnou splátkou vo výške 294,58 €. Žalobca ako veriteľ bol v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom v čase uzavretia Zmluvy o úvere (ďalej len „ZoSÚ“) povinný s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť žalovaných ako spotrebiteľov splácať spotrebiteľský úver. V čase uzatvárania Zmluvy o úvere bol čistý mesačný príjem žalovanej 1/ približne 440,00 € a čistý mesačný príjem žalovaného 2/ približne 550,00 €. Mesačné výdavky žalovaných na domácnosť v čase uzatvárania Zmluvy o úvere predstavovali sumu 175,00 €. Výdavky na platby splátok existujúcich úverov boli: vo výške 80,92 € – úver spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. zo dňa 14.07.2014, vo výške 62,69 € – úver spoločnosti PROFI CREDIT SLOVAKIA, s.r.o. zo dňa 09.03.2012, vo výške 34,79 € – úver spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. zo dňa 18.10.2011, spolu tak výdavky na už existujúce úvery predstavovali sumu 178,40 €. V čase uzatvárania Zmluvy o úvere žalovaní 1/ a 2/ žili v spoločnej domácnosti s dcérou F. B., ktorá v tom čase bola študentkou Súkromnej strednej odbornej školy v Rimavskej Sobote. Sumy životného minima k dátumu uzavretia Zmluvy o úvere 04.06.2015 boli 198,09 € mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu, 138,19 € mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu, 90,42 € mesačne, ak ide o zaopatrené nepplnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa, spolu tak životné minimum rodiny žalovaných predstavovalo sumu 426,70 €. Na základe uvedeného podľa žalovaných vyplývalo, že žalobca hrubým spôsobom zanedbal skúmanie schopnosti žalovaných splácať poskytnutý úver s odbornou starostlivosťou, čo má potom za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru ako aj nemožnosť jednorazového zosplatnenia úveru. Ďalej žalovaní v odpore namietali aj absenciu obligatórnych náležitostí Zmluvy o úvere podľa § 9 ods. 2 písm. a/, c/, g/, i/, j/, k/, l/ ZoSÚ, v dôsledku čoho je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Namietali aj neplatnosť predčasného zosplatnenia úveru, pri ktorom bol žalobca povinný postupovať podľa § 53 ods. 9 a § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení platnom v čase uzavretia Zmluvy o úvere (ďalej len „Občiansky zákonník“), pričom z obsahu výzvy zo dňa 09.04.2021 nie je zrejmé, s ktorými splátkami boli žalovaní 1/ a 2/ v omeškani. Následne dňa 05.08.2021 žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru, pričom z predmetného vyhlásenia nie je možné určiť, pre ktorú neuhradenú splátku došlo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru. Vzhľadom na uvedené žalovaní považovali obidva uvedené právne úkony za absolútne neplatné s poukazom na ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre ich neurčitosť a nezrozumiteľnosť. Nakoniec žalovaní k svojim súčasným pomerom uviedli, že do finančných ťažkostí sa dostali po strate pravidelného príjmu zo zamestnania, keď žalovanej 1/ bola diagnostikovaná leukémia. Rozpočet rodiny ich bol napnutý už v čase splácania žalovaného úveru. Neschopnosť hradiť splatné záväzky u nich nastala po ochorení žalovanej 1/, čo malo za následok reťazový domino efekt omeškaní s ich záväzkami. Žalovaná 1/ poberá výlučne invalidný dôchodok vo výške 195,00 € mesačne a žalovaný 2/ poberá výlučne starobný dôchodok vo výške 354,00 € mesačne. Iné príjmy nemajú. Vzhľadom na uvedené pre prípad, že by boli zaviazaní zaplatiť akúkoľvek sumu, žiadali o povolenie mesačných splátok vo výške 90,00 €.

1.4 V ďalšom obsahu napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol stručný priebeh konania, argumentáciu strán sporu, vykonané dokazovanie a závery z neho vyplývajúce, zistený skutkový stav a na vec aplikoval ustanovenia: § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 7 ods. 1, 2 a 15, § 9 ods. 1, § 11 ods. 2 ZoSÚ, § 151 ods. 1 a § 186 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

1.5 Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že predmetom sporu je nárok na vrátenie poskytnutého medziúveru vrátane poplatku za poskytnutie úveru vo výške 45 000,00 € príslušenstvom. Predmetnú Zmluvu o úvere súd prvej inštancie posúdil ako štandardnú spotrebiteľskú

zmluvu podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože bola uzavretá medzi žalobcom ako právnickou osobou konajúcou v rámci predmetu svojho podnikania a žalovanými ako fyzickými osobami – spotrebiteľmi, ktorí pri jej uzatváraní nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, resp. v rámci výkonu svojho zamestnania alebo povolania. Na túto zmluvu sa ako špeciálny právny predpis vzťahuje aj ZoSÚ v znení platnom v čase uzavretia zmluvy.

1.6 Medzi sporovými stranami bolo sporné tvrdenie žalovaných, že predmetný úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov a následne, že žalobca nebol oprávnený úver predčasne zosplatiť z dôvodu, že pred uzavretím zmluvy o úvere porušil svoju zákonnú povinnosť s odbornou starostlivosťou skúmať a posúdiť schopnosť žalovaných ako spotrebiteľov splácať spotrebiteľský úver, pričom ide o hrubé porušenie tejto povinnosti, keď žalobca ako veriteľ poskytol úver žalovaným bez zohľadnenia reálne existujúcich výdavkov žalovaných v čase uzavretia súdnej zmluvy o úvere, či už na existujúce úvery ako aj na životné minimum ich rodiny, ako aj s poukazom na skutočnosť, že išlo o poskytnutie úveru vo výške viac ako 100 000,00 € na 30 rokov osobám vo veku nad 50 rokov s disponibilnými príjmami, ktoré nepostačovali na krytie ich pravidelných mesačných výdavkov.

1.7 Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca konal v hrubom rozpore s odbornou starostlivosťou, keď posúdil schopnosť žalovaných splácať spotrebiteľský úver vyššie uvedeným spôsobom bez prihliadnutia na už existujúce úverové zaťaženia žalovaných v čase poskytnutia predmetného úveru, a to na splácania troch spotrebiteľských úverov v celkovej výške 178,40 €, bez správneho skúmania nevyhnutných výdavkov žalovaných na životné minimum, ktoré malo byť počítané v sume 198,09 € na osobu žalovanej 1/, v sume 138,19 € na osobu žalovaného 2/ a v sume 90,42 € na nezaopatrené dieťa F. B.,. Hoci z predložených výpisov zo spoločného registra bankových informácií na žalovaných v čase poskytnutia súdneho úveru nevyplývalo žiadne omeškanie žalovaných so splácaním už existujúcich úverov, táto skutočnosť ešte nepreukazuje reálnu schopnosť žalovaných splácať aj ďalší úver s výškou mesačnej splátky 294,00 €. Preto v kontexte s uvedeným nemohol žalobca ako veriteľ skutočne s odbornou starostlivosťou posúdiť reálnu schopnosť žalovaných splácať poskytnutý úver. Výklad § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 ZoSÚ musí zodpovedať výkladu § 8 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES zo dňa 23.04.2008 (ďalej len „Smernica“) a musí sa uskutočňovať s ohľadom na cieľ a účel Smernice (viď rozsudok SD EÚ vo veci C-565/12, bod 54 odôvodnenia, rozsudok SD EÚ vo veci C- 351/12, bod.44). Podľa názoru súdu prvej inštancie s ohľadom na vyššie uvedené je potrebné povinnosť veriteľa pred poskytnutím úveru s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver vykladať tak, že nie je obmedzená len na vykonanie šetrení a zistení ohľadne tejto schopnosti, ale je povinnosťou veriteľa získané výsledky aj správne, v súlade s cieľom a účelom § 7 ods. 1 ZoSÚ ako aj citovanej Smernice, vyhodnotiť.

1.8 V danom prípade, keď išlo podľa súdu prvej inštancie o poskytnutie úveru vo výške viac ako 100 000,00 € na obdobie 30 rokov dlžníkom, ktorí v čase uzavretia zmluvy o úvere boli vo veku 53 a 57 rokov, muselo byť žalobcovi ako veriteľovi vopred jasné, že už len prirodzená zmena v pomeroch žalovaných dožitím sa dôchodkového veku bez zohľadnenia akýchkoľvek iných nevyhnutných mesačných výdavkov na živobytie bude mať výrazný vplyv na ich schopnosť splácať poskytnutý úver v mesačných splátkach vo výške 294,00 €, čo podľa názoru súdu prvej inštancie možno hodnotiť ako hrubé porušenie povinnosti veriteľa skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaných splácať poskytnutý úver, v čom sa súd prvej inštancie stotožnil s argumentáciou zástupcu žalovaných.

1.9 Podľa názoru súdu prvej inštancie v prípade, ak by žalobca s odbornou starostlivosťou skúmal schopnosť žalovaných splácať poskytnutý úver, musel by dospieť k záveru, že žalovaní nebudú schopní splácať poskytnutý spotrebiteľský úver, keď ich príjmy v čase uzavretia zmluvy o úvere predstavovali celkom sumu 845,00 €, nevyhnutné mesačne výdavky na existujúce úvery sumu 178,40 €, životné minimum sumu 426,70 € + výdavok na splátku poskytnutého úveru vo výške 294,00 €, čo potom predstavuje záporný zostatok príjmu žalovaných 1/ a 2/ mínus 54,10 €.

1.10 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie akékoľvek vyhodnotenie schopnosti dlžníka splácať úver, ale len také, pri ktorom ak veriteľ zistí, že poskytnutie úveru nespôsobí mesačné predĺženie spotrebiteľa alebo u neho nespôsobí stav hmotnej núdze, možno považovať za splnenie podmienky skúmať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou. Pri takomto posúdení podľa názoru súdu prvej inštancie nepostačuje sa len spoľahnúť na informácie získané od klienta, ktorý má samozrejme záujem

úver získať, ale tieto informácie aj preveriť a správne posúdiť. Nestačí, aby si veriteľ údaje o bonite spotrebiteľa len zabezpečil, ale ich musí aj racionálne vyhodnotiť v súlade s vyššie uvedeným cieľom. V prípade ako je tento, ak veriteľ údaje o bonite dlžníka ktorými disponuje, vyhodnotí v hrubom rozpore s cieľom, ktorý má toto ustanovenie zabezpečovať, je potrebné mať za to, že hrubo porušil povinnosť konať s odbornou starostlivosťou.

1.11 K záveru o dostatočnej bonite žalovaných splácať súdený úver by bolo možné dospieť len v prípade, ak by výsledná suma zostatku príjmu žalovaných sa rovnala nule alebo by bola vyššia ako nula, teda, ak by súčet výšky dlhov a životného minima žalovaných a ich nezaopatreného dieťaťa po odpočítaní splátky súdeného úveru neprevyšoval ich príjmy. Pri takto uvedenom vyhodnotení schopnosti žalovaných splácať úver, ak by žalobca konal s odbornou starostlivosťou, nemohol by žalovaným poskytnúť úver s výškou mesačnej splátky 294,00 €. Keďže tak urobil, podľa názoru súdu prvej inštancie hrubo porušil povinnosť konať pri posúdení bonity žalovaných s odbornou starostlivosťou, a preto bolo potrebné úver, ktorý bol predmetom sporu, podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ považovať za bezúročný a bez poplatkov, a súčasne žalobca ako veriteľ nebol oprávnený vyžadovať od žalovaných ako spotrebiteľov jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, čiže mimoriadne zosplatenie úveru zo dňa 05.08.2021 bolo v rozpore s § 11 ods. 2 ZoSÚ.

1.12 Z predložených listinných dôkazov súd prvej inštancie vypočítal, že výška istiny splátky posudzovaného úveru predstavuje sumu 179,27 € (44 460,00 € : 248 splátok). Vychádzajúc zo sumy vykonaných úhrad žalovanými v celkovej výške 18 893,11 € a vypočítanej výšky istiny splátky vo výške 179,27 € súd vypočítal, že suma uhradená žalovanými predstavuje 105,39 zaplatených splátok úveru (18 894,11 € : 179,27 €). Vychádzajúc zo zmluvne dohodnutej splatnosti splátok vždy k 15. dňu v mesiaci a z predloženého výpisu z účtu medziúveru, z ktorého vyplýva, že prvý vklad bol žalovanými urobený v mesiaci 07/2015, splatnosť 105. splátky úveru pripadala na deň 15.03.2024 a splatnosť 106. splátky úveru na deň 15.04.2024. Vzhľadom na uvedené potom súd prvej inštancie urobil záver, že suma uhradená žalovanými vo výške 18 894,11 € pokrývala zaplatenie všetkých mesačných splátok istiny úveru vo vypočítanej výške 179,27 €, ktorých splatnosť nastala ku dňu rozhodnutia súdu (21.03.2023), teda žalovaní nedlžili žalobcovi na istine splátok splatných ku dňu rozhodnutia súdu žiadnu sumu, preto súd prvej inštancie žalobe žalobcu nemohol vyhovieť a túto zamietol. Vzhľadom na urobený záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti súdeného úveru a o nemožnosti veriteľa požadovať mimoriadne zosplatenie úveru už súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj ďalšou právnou argumentáciou zástupcu žalovaných týkajúcou absencie obligatórnych náležitostí Zmluvy o úvere a neplatnosti oznámenia o mimoriadnom zosplatení úveru, pretože prípadné posúdenie tejto argumentácie ako dôvodnej, by viedlo k rovnakému záveru, ako už bol súdom prvej inštancie urobený.

1.13 O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojitosti s § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovaným, ako stranám sporu, ktoré mali v spore plný úspech, voči žalobcovi, ako strane sporu, ktorá mala v spore neúspech, nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, pričom rozsudok súdu prvej inštancie napadol v celom rozsahu v oboch jeho výrokoch a žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadal, aby bol žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalobca podala odvolanie z dôvodov podľa § 365 odsek 1 písmeno b/, d/, g/ a h/ CSP.

2.1 V podanom odvolaní žalobca namietal, že napadnutý rozsudok trpí viacerými významnými nedostatkami, pričom toto rozhodnutie považoval za účelové, arbitrárne, v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a v neposlednom rade podľa jeho názoru napadnutý rozsudok vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

2.2 Súd prvej inštancie na základe dokazovania dospel k záveru, že žalobca konal v hrubom rozpore so zákonnou povinnosťou konať s odbornou starostlivosťou pri zisťovaní a hodnotení bonity žalovaných. Tento svoj právny názor založil na skutočnosti, že žalobca síce vykonal šetrenie, ktoré mu vyplýva z jeho zákonnej povinnosti, avšak informácie ním získané nevyhodnotil správne a racionálne. Žalobca uvedený právny záver súdu prvej inštancie považoval za absolútne nesprávny, nemajúci podklad ani v opísaných

rozhodujúcich skutočnostiach a dôkazoch, ktoré žalobca uviedol vo svojich podaniach v konaní. Žalobca tvrdil, že svoje povinnosti si splnil v súlade s ich zákonným vymedzením a predložil dôkazy preukazujúce splnenie jeho povinnosti konať s odbornou starostlivosťou, a to Žiadosť o úver, Potvrdenie o príjme žalovaných, ako aj výpisy zo Spoločného registra bankových informácií (ďalej aj len „SRBI“) ohľadom žalovaných. Žalobca vychádzal pri posudzovaní bonity žalovaných z uvedených dokumentov, pričom dôležitým faktom, na ktorý, okrem iného, prihliadal, je to, že v čase schvaľovania žiadosti o úver nemali žalovaní v SRBI evidované žiadne upomienky. Rovnako výška ich príjmu uvedená v Žiadosti o úver zodpovedala potvrdeniu o príjme od zamestnávateľa žalovaných. Bonita žalovaných teda bola podľa žalobcu preverená dostatočne, pričom sa nespoliehal len na informácie tvrdené žalovanými v postavení žiadateľov o úver, ale poskytnuté informácie o výške príjmov aj preveril prostredníctvom potvrdenia o príjme od zamestnávateľov žalovaných. Žalobca na posúdenie bonity žalovaných využil tri zdroje informácií – Žiadosť o úver, v ktorej boli uvedené príjmy žalovaných, vychádzal z potvrdenia o príjme žalovaných, ktorými preveril informácie tvrdené žalovanými v žiadosti o úver a nespoliehal sa len na informácie tvrdené spotrebiteľom v súlade s ustálenou judikatúrou súdov. Z iniciatívy žalobcu došlo k overeniu informácií využitím niekoľkých zdrojov informácií, čím považoval žalobca svoju povinnosť v plnom rozsahu za splnenú, nakoľko s odbornou starostlivosťou posúdil bonitu žalovaných.

2.3 Zároveň žalobca zdôraznil, že v žiadosti o úver neposkytli údaje o tom, že žalovaní žijú v spoločnej domácnosti spolu s dcérou. Žalovaní neuviedli v súlade s ich povinnosťou úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Žalobca tak nemohol pri posudzovaní bonity prihliadať na životné minimum na nezaopatrené dieťa, keďže túto skutočnosť sa nemal možnosť dozvedieť inak, ako z jej uvedenia v žiadosti o úver žalovanými. Namietal, že v prípade, ak žalovaní ako spotrebiteľia pri podávaní žiadosti porušili svoje povinnosti stanovené zákonom, nemôže byť za to sankcionovaný žalobca ako veriteľ. Pokiaľ preto súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku tvrdil, že žalobca konal v hrubom rozpore s jeho zákonnou povinnosťou, žalobca s týmto prijatým záverom súdu prvého stupňa nesúhlasil a zdôraznil, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom bližšie nekonkretizuje v čom vidí hrubé porušenie povinností. Súčasne žalobca považoval za potrebné dodať, že v prípade, ak by nekonal s odbornou starostlivosťou tak, ako to uvádzajú vo svojej argumentácii žalovaní, by k neplneniu povinností zo strany žalovaných došlo oveľa skôr, nie až po 6 rokoch od uzavretia zmluvy, počas ktorých si žalovaní svoju povinnosť splácať úver plnili.

2.4 Z predloženej Zmluvy o úvere, ako aj z následného správania sa zmluvných strán bolo podľa žalobcu evidentné, že povinnosti v zmysle ustanovenia § 7 ZoSÚ zo strany žalobcu splnené boli. V tomto smere poukázal na Nález Ústavného súdu SR z 01.04.2015 spis. zn. I. ÚS 640/2014, argumentoval, že z ustálenej judikatúry vyplýva požiadavka výkladu právneho úkonu v prospech jeho platnosti a nie neplatnosti. Súd prvej inštancie podľa neho opomenul zohľadniť, že žalovaní neposkytli pred podpisom Zmluvy o úvere dôležité informácie týkajúce sa ich nezaopatreného dieťaťa. Žalobca zdôraznil, že pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné bez akýchkoľvek pochybností vylúčiť možnosť, že spotrebiteľ pri splácaní úveru napr. dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu chorobu a pod. Objektívne nie je možné, aby veriteľ pri zisťovaní bonity klienta posudzoval všetky aspekty jeho života. Veriteľ musí vychádzať zo skutkového stavu, ktorý je daný v čase poskytnutia úveru a ktorý vyplýva aj z dokumentov predložených veriteľovi zo strany spotrebiteľa. V prípade, že v danom čase nenadobudne pochybnosti o bonite spotrebiteľa, nemá relevantný právny dôvod pre neposkytnutie úveru danému spotrebiteľovi.

2.5 Podľa žalobcu aj v prípade, ak súd napriek v konaní preukázaným skutočnostiam, ktoré potvrdzujú jeho tvrdenie o splnení povinnosti konať pri posudzovaní bonity spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou dospel k záveru, že došlo k porušeniu tejto povinnosti, jeho konanie určite nedosahovalo intenzitu hrubého porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ. Z výkladu § 11 ods. 2 ZoSÚ podľa neho vyplýva, že k hrubému porušeniu povinnosti dochádza vtedy, ak veriteľ neskúmal schopnosť splácať úver spotrebiteľom ani jedným z uvedených spôsobov. Žalobca preto nemohol hrubo porušiť povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ z toho dôvodu, že posudzoval schopnosť veriteľov splácať úver na základe údajov o príjmoch, ako aj údajov z príslušného registra SRBI, z ktorého žalovaným nevyplývali evidencie o žiadnych omeškaniach so splácaním úverov. Súd prvej inštancie však podľa neho žiadnym spôsobom tieto skutočnosti nevyhodnocoval, dokonca nie je vôbec zrejmé, na základe akých kritérií súd dospel k právnomu záveru, že porušenie povinnosti žalobcu skúmať

bonitu žalovaných pred podpisom Zmluvy o úvere dosiahlo takú intenzitu, že ho bolo nutné posúdiť ako „hrubé porušenie povinností“. S poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky spis. zn. I. ÚS 243/07 tvrdil, že konštatovanie súdu prvej inštancie o tom, že mal hrubo porušiť svoje povinnosti skúmať bonitu žalovaných nie je dostatočne odôvodnené a v tomto smere je potrebné konštatovať, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v otázke posúdenia predpokladov hrubého porušenia povinností úplne absentuje a v tomto smere je rozhodnutie nepreskúmateľné a arbitrárne. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bráni žalobcovi riadne skutkovo a právne argumentovať. Medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces. Za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. V posudzovanej právnej veci je podľa žalobcu nepochybne, že posúdenie či zo strany žalobcu došlo k hrubému porušeniu povinností a na základe akých skutkových a právnych skutočností je pre danú vec rozhodujúcim, pričom takéto právne posúdenie veci v odvolaní napádanom rozhodnutí absentuje. Na základe vyššie popísaných skutočností žalobca považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne, svojvoľné a nepreskúmateľné, preto aj nezákonné.

3. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu uviedli, že vo vzťahu k ďalším dôvodom namietanej bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, zotrvali na svojej argumentácii formulovanej v podanom odpore a odvolaciu súdu navrhli, aby napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny a zaviazal žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania.

3.1 Výpočet príjmov a výdavkov žalovaných prezentovaný žalobcom v podanom odvolaní považovali za nesprávny, odporujúci dôkazom predloženým samotnými žalovanými a súčasne aj údajom, z ktorých pôvodne pri schvaľovaní úveru vychádzal samotný žalobca. Rozdiel medzi disponibilnými priemernými mesačnými príjmami 845,00 € a minimálnym pravidelnými výdavkami 899,10 € je mínus 54,10 €. Z priloženého tlačiva Žiadosť o úver bez záložného práva podľa nich vyplýva, že žalobca pôvodne pri schvaľovaní úveru: považoval za čistý mesačný príjem spolu sumu 845,00 €; vyčíslil výdavky na rodinu žalovaných spolu v sume 380 €, pričom však vôbec nevzal do úvahy výdavky na nezaopatrené dieťa; nerátal so žiadnymi ostatnými záväzkami znižujúcimi disponibilný príjem žalovaných (v rukou vypisovanom tlačive je však napísaná a škrtnutá suma 62,69 €, ktorá sa zhodou okolností zhoduje s výškou mesačnej splátky na úver PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o.; bral do úvahy sumárnu splátku pre žalobcu vo výške 294,00 €, vyčíslil rozdiel medzi disponibilnými príjmami a výdavkami žalovaných v sume 171,00 €, pričom tento údaj považovali za nesprávny, stanovený v dôsledku zámerne upravených údajov. Zdôraznili, že úplne informovali pri podávaní žiadosti o predmetný úver povereného pracovníka žalobcu o svojich rodinných a majetkových pomeroch. Obsah a rozsah údajov uvedených v písomnej žiadosti o úver bol výsledkom určenia pracovníka žalobcu, ktorý mal na starosti ďalšie procesovanie žiadosti o úver. Skutočnosť, že dokázali predmetný úver splácať od roku 2015 až do roku 2021 bola prejavom ich poctivého úsilia a podpory ich rodiny, ale v žiadnom prípade to nemôže to slúžiť ako argument v prospech dodržania odbornej starostlivosti žalobcu.

3.2 Zámerne alebo v dôsledku chyby nesprávne zistené údaje o príjmoch a výdavkoch dlžníka spotrebiteľa, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie veriteľa o poskytnutí úveru je podľa žalovaných potrebné hodnotiť ako hrubé porušenie odbornej starostlivosti veriteľa. Za nepostačujúce považovali, pokiaľ veriteľ síce vykoná lustráciu údajov, ale nevykoná analýzu (neskúma) či dlžník bude schopný pri aktuálnych príjmoch a popri výdavkoch na iné úvery splácať aj ďalší úver. Len pokiaľ úverový veriteľ zisťuje disponibilné príjmy a skutočné výdavky dlžníka, dokáže robiť rozhodnutia zodpovedajúce obsahu pojmu „s odbornou starostlivosťou.“

3.3 Žalovaní zastávali názor, že žalobca mal zrejme záujem predať úver za každú cenu, avšak pokiaľ by bol vzal do úvahy známe majetkové pomery žalovaných v súlade so zákonom určenými povinnosťami, musel byť zistiť, že sa jedná o rizikových klientov, u ktorých je platobná neschopnosť len otázkou času. Zdôraznili, že žalovaná 1/ by v roku splatnosti poslednej splátky úveru mala 83 rokov (v roku čerpania úveru mala 53 rokov) a žalovaný 2/ by v roku splatnosti poslednej splátky úveru mal 87 rokov (v roku čerpania úveru mala 57 rokov). Tvrdenia žalobcu o dodržaní odbornej starostlivosti žalovaní považovali za zjavne formalistické a účelové. Zastávali názor, že dôkazné bremeno o dodržaní odbornej starostlivosti žalobca neunesol, resp. žalovaní predloženými dôkazmi vierohodne preukázali porušenie povinností žalobcu pri skúmaní bonity žalovaných.

4. Žalobca sa v odvolacej replike v celom rozsahu pridržoval ním prezentovaných skutkových tvrdení počas celého konania na súde prvej inštancie, ako aj v rámci ním podaného odvolania.

4.1 Žalobca zotrval na svojom tvrdení, že pri posudzovaní bonity žalovaných konal v súlade so svojimi zákonnými povinnosťami, pričom sa nespoliehal len na skutočnosti tvrdené žalovanými v postavení žiadateľov o úver, ale poskytnuté informácie si aj dôkladne v rámci možností, ktoré mal k dispozícii, preveril. Žalobca preto považoval svoju povinnosť v plnom rozsahu za splnenú, nakoľko s odbornou starostlivosťou posúdil bonitu žalovaných, a teda plne postupoval v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj svojimi internými smernicami a pravidlami.

4.2 Žalobca opakovane zdôraznil, že žalovaní v Žiadosti o úver neuviedli žiadne náklady na nezaopatrené deti, a teda žalobcovi v postavení veriteľa neboli poskytnuté údaje o tom, že žalovaní žijú v spoločnej domácnosti spolu s dcérou. Žalobca tak nemohol pri posudzovaní bonity prihliadať na životné minimum na nezaopatrené dieťa, keďže túto skutočnosť sa nemal možnosť dozvedieť inak, ako z jej uvedenia v žiadosti o úver žalovanými.

4.3 Žalobca rovnako zotrval na tom, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku bližšie nekonkretizoval v čom videl v konaní žalobcu hrubé porušenie jeho povinností. Ak by súd napriek v konaní preukázaným skutočnostiam dospel k záveru, že došlo k porušeniu povinnosti, a teda že žalobca konal v rozpore s povinnosťou v zmysle § 7 ZoSÚ, jeho konanie určite nedosahovalo intenzitu hrubého porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou. Z napadnutého rozsudku nie je podľa neho zrejmé, akým spôsobom súd prvej inštancie vyhodnocoval skutočnosti tvrdené žalobcom a na základe akých kritérií dospel k právnemu záveru, že porušenie povinnosti žalobcu skúmať bonitu žalovaných dosiahlo takú intenzitu, že ho bolo nutné posúdiť ako hrubé porušenie povinností.

5. Žalovaní v odvolacej duplike opätovne uviedli, že napadnutý rozsudok považujú za správny. Zotrvali na tvrdení, že úplne informovali finančného sprostredkovateľa žalobcu o svojich rodinných pomeroch, príjmoch a výdavkoch. To, že finančný sprostredkovateľ tieto známe údaje nevzal do úvahy a do žiadosti o úver ich nezhrnul ich viedlo k záveru, že na strane žalobcu došlo k úprave faktov, čo je v zjavnom rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti. Finančný sprostredkovateľ, ktorý konal za žalobcu pri uzatváraní predmetného úveru, poznal osobne žalovaných aj ich rodinné pomery a bolo mu známe aj to, že žalovaní majú vyživovaciu povinnosť voči nezaopatrenému dieťaťu. Žalobca sa podľa nich mylí, keď tvrdí, že svoju povinnosť odbornej starostlivosti splnil. Žalovaným nemohol byť úver za daných podmienok poskytnutý a ich platobná neschopnosť, berúc do úvahy ich príjmy, výdavky, rodinné pomery a vek, bola len otázkou času. Toto mal zistiť aj žalobca, čo sa nestalo.

6. V dôsledku odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu podľa § 379, rešpektujúc viazanosť odvolacími dôvodmi podľa § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 CSP (a contrario), rozhodnutie okresného súdu v súlade s § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušil a vec vrátil podľa ustanovenia § 391 ods. 1 a 3 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie

7. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovaným zaplata istiny 46,754,90 € titulom splnenia záväzku v zmysle Zmluvy o úvere, pričom v konaní nebolo sporné, že sa jednalo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzatvorenú podľa ZoSÚ. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že suma uhradená žalovanými pokrýva zaplataenie všetkých mesačných splátok istiny úveru posúdeného ako bezúročného a bezpoplatkového, a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným spoločne a nerozdielne trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov konania.

8. Žalobca podaným odvolaním navrhol odvolaciemu súdu, aby zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd konštatuje, že nie je viazaný odvolacím návrhom (§ 381 CSP), no v dôsledku koncentrácie odvolacieho konania je viazaný konkrétnymi odvolacími dôvodmi (§ 379 CSP) a rozsahom podaného odvolania (§ 380 CSP). Žalobca podaným odvolaním napadol obidva výroky napadnutého rozhodnutia, a to z dôvodov podľa § 365 ods. písm. b/, d/ g a h/ CSP.

9. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

9.1 Podľa § 7 ods. 15 ZoSÚ, veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery a/ spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a b/ s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

9.2 Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

10. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení takejto zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa. ZoSÚ vyžaduje skúmanie bonity klienta s odbornou starostlivosťou, t. j. zo strany veriteľa sa vyžaduje vyšší stupeň obozretnosti a odbornosti. Vynaložením odbornej starostlivosti sa v zmysle § 7 ods. 16 ZoSÚ sa považuje predovšetkým povinnosť poskytnutia spotrebiteľovi informácií pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere a posúdenie jeho schopnosti v budúcnosti splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie spotrebiteľského úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Cieľom zákonodarcu bolo zamedzenie predlžovania spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. V prípade, ak veriteľ túto svoju zákonnú povinnosť zanedbá, ZoSÚ sankcionuje takéto konanie v zmysle § 11 ods. 2 nemožnosťou vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a v prípade ak dôjde k hrubému porušeniu povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, ZoSÚ sankcionuje takéto konanie veriteľa bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou poskytnutého spotrebiteľského úveru. Za hrubé porušenie povinnosti sa považuje najmä posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy či registra.

10.1 V uvedenom prípade bolo na žalobcovi ako veriteľovi, aby preukázal, že si svoje povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov splnil, teda, že si v uvedenom prípade splnil povinnosť vyplývajúcu mu z § 7 ods. 1 ZoSÚ. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca pre uzatvorením Zmluvy o úvere bonitu žalovaných skúmal, vychádzal pri tom z údajov uvedených v Žiadosti o úver, z potvrdení o príjme žalovaných a z výpisov zo SRBI. Žalovaní v rámci svojej procesnej obrany namietali, že žalobca pri skúmaní ich bonity nevzal do úvahy výdavky na ich nezaopatrené dieťa a nezohľadnil ich záväzky vyplývajúce im z iných úverov znižujúce ich disponibilný príjem, čo považovali za hrubé porušenie povinnosti žalobcu skúmať ich bonitu s odbornou starostlivosťou, pričom sa ich argumentáciou stotožnil aj súd prvej inštancie.

10.2 Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že zákonnú podmienku posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou je potrebné vykladať tak, že nepostačuje zo strany spotrebiteľa len uvedenie výšky príjmov a výdavkov, ale od žalobcu ako veriteľa sa vyžaduje, aby poskytnuté informácie verifikoval a analyzoval. Aj keď ZoSÚ ukladá spotrebiteľom povinnosť poskytnúť údaje umožňujúce posúdiť veriteľovi jeho schopnosť splácať úver, nezbavuje to veriteľa jeho povinnosti údaje získané od spotrebiteľa v rámci možností preveriť a následne profesionálne vyhodnotiť. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že pri posudzovaní žiadosti žalovaných o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje, nakoľko nemal k dispozícii informáciu

o ich výdavkoch na ich nezaopatrené dieťa, pretože táto nebola v podanej Žiadosti o poskytnutie úveru uvedená, žalovaní v podanej Žiadosti deklarovali len náklady na žalovanú 1/ vo výške 220,00 € a na žalovaného vo výške 160,00 €, náklady na nezaopatrené dieťa neuviedli. Žalobca pri skúmaní rodinného stavu vychádzal len z informácií poskytnutých mu žalovanými, ktorí boli v zmysle § 7 ods. 2 ZoSÚ povinní žalobcovi ako veriteľovi poskytnúť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie ich schopnosti splácať spotrebiteľský úver. Žalobca pri posudzovaní bonity žalovaných nezohľadnil, napriek tomu že si zaobstaral ohľadom žalovaných výpisy zo SRBI, nimi vynakladané náklady na splácanie už existujúcich úverov. Odvolací súd za nedostačujúci považuje prístup žalobcu, ktorý pri skúmaní bonity žalovaných prihliadol len na skutočnosť, že títo neboli v omeškaní so splácaním splátok už existujúcich spotrebiteľských úverov, no nezohľadnil pri posudzovaní bonity žalovaných nimi vynakladané náklady na splácanie týchto úverov, ktoré znižovali ich príjem. Takéto konanie žalobcu nie je možné považovať za náležité skúmanie bonity s odbornou starostlivosťou, pretože bez toho, aby žalobca skúmal aj celkovú zadlženosť žalovaných a ich mesačné výdavky, nemohol si utvoriť reálny obraz o ich majetkovej situácii potrebnej pre posúdenie ich schopnosti splácať dlh z požadovanej Zmluvy o úvere. Skúmanie bonity žalovaných zo strany žalovaného odvolací súd posúdil ako formálne, pretože z neho nie sú zrejmé všetky skutočné výdavky žalovaných. Z uvedeného teda možno konštatovať ako správny záver súdu prvej inštancie o nesplnení si povinnosti žalobcu o preukázaní odbornej starostlivosti posúdenia schopnosti žalovaných splácať požadovaný spotrebiteľský úver. Za tohto stavu je nutné zhodne so súdom prvej inštancie konštatovať, že žalobca nepreukázal riadne splnenie si povinnosti uloženej mu ustanovením § 7 ods. 1 ZoSÚ.

10.3 Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, je poskytnutie úveru spotrebiteľovi bez dostatočného alebo kvalifikovaného preverovania konaním, ktoré musí ísť jednoznačne na ťarchu žalobcu ako veriteľa, s dôsledkami upravenými v § 11 ods. 2 ZoSÚ. Keďže žalobca v konaní preukázal, že pri posudzovaní Žiadosti žalovaných o spotrebiteľský úver mal k dispozícii údaje tak o ich príjmoch a výdavkoch a rodinnom stave žalovaných, čo vyplýva zo Žiadosti o poskytnutie úveru ako aj zo žalovanými predložených potvrdení o príjmoch a keďže žalobca vykonal aj lustráciu žalovaných v SRBI, krajský súd ako súd odvolací na rozdiel od súdu prvej inštancie konštatuje, že hoci takéto konanie žalobcu nie je možné považovať za konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, v danom prípade nebola naplnená hypotéza právnej normy, ktorá by zakladala hrubé porušenie povinnosti veriteľa overiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak, ako to poníma § 11 ods. 2 veta tretia ZoSÚ, pretože žalobca schopnosť žalovaných splácať nimi požadovaný nový spotrebiteľský úver neposudzoval bez akýchkoľvek údajov o ich príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave, ani bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra.

10.4 ZoSÚ výslovne konštatuje, že za hrubé porušenie povinností v zmysle § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, pričom takéto konanie zo strany veriteľa zistené nebolo. Nemožno konštatovať ani to, že by posudzoval žalobca schopnosť splácať úver žalovanými bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Súd prvej inštancie tak na základe vykonaného dokazovania a zistenia skutkového stavu a napriek tomu, že vyššie uvedenými informáciami a dôkazmi disponoval, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď považoval konanie žalobcu za hrubé porušenie povinností v zmysle § 11 ods. 2 veta tretia ZoSÚ. Odvolací súd preto zastáva názor, že na základe dostatočne zisteného skutkového stavu dospel súd prvej inštancie k nesprávnemu skutkovému a právnomu záveru spočívajúcemu v tom, že považoval posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom za postup bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov. Takéto skutočnosti z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu nevyplývajú. Následne preto súd prvej inštancie nesprávne aplikoval § 11 ods. 2 veta druhá a tretia ZoSÚ, čím došlo k rozšírenému výkladu pojmu hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, a tým aj k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci.

11. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Rozhodnutie súdu musí

teda obsahovať dostatočné a presvedčivé dôvody, na ktorých je založené. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku na základe vykonaného dokazovania dostal k záveru, že žalobca konal v hrubom rozpore s odbornou starostlivosťou, keď posúdil schopnosť žalovaných splácať spotrebiteľský úver bez prihliadnutia na už existujúce úverové zaťaženie žalovaných a bez správneho skúmania nevyhnutných výdavkov žalovaných a stotožnil s právnou argumentáciou žalovaných ohľadne toho, že postup žalobcu pri posudzovaní bonity žalovaných možno hodnotiť ako hrubé porušenie povinnosti veriteľa skúmať s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaných splácať poskytnutý spotrebiteľský úver. Uvedené konštatovanie súdu prvej inštancie poukazuje na vyhodnotenie údajov o bonite dlžníka v hrubom rozpore s cieľom, ktorý má toto ustanovenie zabezpečovať bez bližšieho zdôvodnenia aplikácie § 11 ods. 2 veta tretia ZoSÚ, v ktorej sú zákonom presne špecifikované podmienky, za ktorých možno konanie veriteľa považovať za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ, odvolací súd považuje za nedostatočné, nakoľko takéto odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje dostatok dôvodov, ktoré by jasne a presvedčivo vysvetľovali záver súdu prvej inštancie o rozpore postupu žalobcu s uvedeným zákonom. Úvahy súdu o právnych záveroch musia byť riadne a zrozumiteľne odôvodnené tak, aby nevznikli pochybnosti o zákonnosti rozhodnutia najmä zo strany sporových strán, ktorým je takéto rozhodnutie adresované. Aj keď nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia možno v zmysle ustálenej judikatúry považovať za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. „Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov, a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 391/2013).

12. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil z dôvodov uvedených v bodoch 10. a 11. tohto rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP a vec mu vrátil podľa ustanovenia § 391 ods. 1 a 3 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nakoľko nebolo účelné doplniť dokazovanie v rozsahu, v ktorom súd prvej inštancie dosiaľ k dokazovaniu nepristúpil, a ku ktorým skutočnostiam sa majú strany právo vyjadriť a uplatniť prostriedky procesného útoku resp. procesnej obrany.

13. Porušenie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou má v zmysle § 11 ods. 2 veta prvá ZoSÚ následok spočívajúci v tom, že žalobca nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Keďže krajský súd ako súd odvolací dostal k právnomu záveru, že na strane žalobcu nedošlo k hrubému porušeniu povinností veriteľa overiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, bude úlohou súdu prvej inštancie po zrušení a vrátení veci vysporiadať sa s argumentáciou žalovaných týkajúcou sa absencie obligatórnych náležitostí Zmluvy o úvere, ktorou sa súd prvej inštancie v dôsledku konštatovanej bezúročnosti a bezpoplatkovosti súdeného úveru nezaoberal (bod 17. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Bude preto úlohou súdu prvej inštancie po zrušení a vrátení veci zamerať dokazovanie a vyhodnotenie skutkového a právneho posúdenia veci v rozsahu, v ktorom sa dosiaľ vzhľadom na nesprávne právne závery nezaoberal, ak svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení, že úver je nutné posudzovať za úver bez úrokov a bez poplatkov. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie posúdi žalobou uplatnený nárok žalobcu, svoje nové rozhodnutie zdôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP s tým, že svoju pozornosť zamiera na presvedčivé zdôvodnenie nového rozhodnutia, v ktorom sa v potrebnom rozsahu vysporiada so všetkými právne relevantnými námietkami oboch strán sporu.

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne prvoinštančný súd i o náhrade trov celého, teda aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).